KSeF i SMPD u zagranicznych firm w Polsce

Poniedziałek, 2 listopad 2026, 21:06, autor: Fakturowo.pl

Zagraniczna firma z polskim numerem VAT nie zawsze rozlicza faktury tak samo jak podmiot mający realne zaplecze operacyjne w Polsce. W praktyce kluczowe staje się ustalenie, czy na terytorium kraju istnieje stałe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej (SMPD). To właśnie ta ocena może przesądzić, kto powinien wystawiać faktury przy użyciu KSeF i jak zorganizować obieg dokumentów w grupie lub między centralą a polskim zespołem operacyjnym.

Dlaczego temat SMPD wrócił przy KSeF

28 stycznia 2026 r. Ministerstwo Finansów opublikowało objaśnienia podatkowe dotyczące zasad ustalania stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium kraju dla potrzeb wystawiania faktur przy użyciu KSeF. Dla przedsiębiorców zagranicznych to ważny sygnał praktyczny. Sam fakt rejestracji do VAT w Polsce nie odpowiada jeszcze na pytanie, w jaki sposób firma ma organizować fakturowanie. W wielu przypadkach decydujące jest nie tyle posiadanie polskiego numeru VAT, ile to, czy w Polsce działa struktura, którą można uznać za stałe miejsce prowadzenia działalności.

To ma znaczenie szczególnie tam, gdzie model biznesowy jest rozproszony. Centrala znajduje się za granicą, sprzedaż dotyczy polskich kontrahentów, część czynności wykonuje lokalny zespół, operator logistyczny albo spółka z tej samej grupy. W takim układzie błąd polega często na automatycznym założeniu, że skoro firma rozlicza VAT w Polsce, to każda polska faktura powinna być obsługiwana w identyczny sposób. Objaśnienia MF pokazują, że taka uproszczona praktyka może być ryzykowna.

Kogo dotyczy problem w codziennej działalności

Temat nie jest zarezerwowany wyłącznie dla dużych korporacji. Owszem, szczególnie często pojawia się w grupach kapitałowych, ale równie dobrze dotyczy zagranicznej firmy usługowej, która realizuje projekty w Polsce, korzysta tu z zaplecza osobowego lub technicznego i wystawia faktury polskim odbiorcom. Dotyczy też podmiotów cross-border, które mają w Polsce stałą aktywność gospodarczą, choć nie prowadzą klasycznego oddziału ani biura w tradycyjnym rozumieniu.

W praktyce problem pojawia się wtedy, gdy polski zespół lub zasoby uczestniczą w sprzedaży w sposób powtarzalny, a dokumenty wystawia formalnie centrala. Jeżeli firma nie ustali wcześniej, czy w Polsce istnieje SMPD, może przyjąć niewłaściwy model fakturowania w KSeF. To z kolei przekłada się na ryzyko błędów w obiegu faktur, nadawaniu uprawnień, organizacji procesu księgowego i rozliczeniach VAT.

Jakie pytanie trzeba sobie zadać przed wystawieniem faktury

Najważniejsze pytanie brzmi nie „czy mamy polski VAT”, ale „czy nasza aktywność w Polsce tworzy stałe miejsce prowadzenia działalności dla potrzeb wystawiania faktur w KSeF”. To rozróżnienie jest praktyczne, bo pozwala ustalić, kto w firmie powinien odpowiadać za wystawienie dokumentu i według jakiego schematu ma działać proces.

Dla części firm punktem wyjścia będzie analiza tego, jakie zasoby są dostępne w Polsce i jaką rolę odgrywają przy sprzedaży. Dla innych ważniejsze będzie sprawdzenie, czy polska obecność ma charakter trwały i operacyjny, czy jest jedynie pomocnicza. Jeżeli przedsiębiorca pominie ten etap i przejdzie od razu do technicznego wdrożenia KSeF, może dobrze skonfigurować system, ale dla niewłaściwego modelu prawnego.

Co zmienia prawidłowa ocena SMPD dla KSeF

Ustalenie, czy istnieje SMPD, wpływa na to, kto i w jakim modelu powinien wystawiać faktury w KSeF. To nie jest wyłącznie kwestia formalna. Od tej oceny zależy, czy proces fakturowania będzie ułożony zgodnie z rzeczywistym sposobem działania firmy w Polsce. W praktyce przekłada się to na wewnętrzny podział ról między centralą, polskim zespołem, biurem rachunkowym i osobami, które mają otrzymać dostęp do systemu.

Jeżeli firma przyjmie błędne założenie, może stworzyć procedurę, w której faktury wystawia jednostka, która nie

powinna robić tego w przyjętym modelu. Typowy problem pojawia się wtedy, gdy sprzedaż operacyjnie obsługuje polska struktura, ale wystawianie dokumentów pozostaje całkowicie poza nią, bez sprawdzenia skutków podatkowych. Odwrotna sytuacja też jest możliwa. Zagraniczny podatnik angażuje w Polsce zasoby o ograniczonej roli, a mimo to traktuje je jak pełne zaplecze decydujące o obowiązkach fakturowania.

Jak ułożyć bezpieczną procedurę w firmie

Najrozsądniej zacząć od mapy procesów, a nie od samego systemu. Trzeba ustalić, kto pozyskuje klienta, kto uzgadnia warunki świadczenia, kto realnie wykonuje czynności w Polsce, kto ma dostęp do zasobów osobowych i technicznych oraz kto przygotowuje dane do faktury. Dopiero na tym tle warto ocenić, czy działalność w Polsce może mieć znaczenie jako SMPD dla potrzeb wystawiania faktur w KSeF.

Kolejny krok to spisanie jednej wewnętrznej wersji stanu faktycznego. W grupach kapitałowych częstym błędem jest to, że dział podatkowy opisuje model inaczej niż sprzedaż, operacje i księgowość. W rezultacie firma wdraża procedurę opartą na niepełnych informacjach. Jeżeli przykładowo zagraniczna spółka korzysta stale z polskiego zespołu operacyjnego, ale centrala traktuje ten zespół wyłącznie jako wsparcie administracyjne, ryzyko błędnej oceny rośnie już na etapie zbierania danych.

Dopiero po uporządkowaniu faktów warto przypisać role techniczne w KSeF. Chodzi o to, aby dostęp do wystawiania i odbioru faktur miał ten podmiot lub te osoby, które odpowiadają przyjętemu modelowi rozliczeń. W praktyce dobrze działa zasada, że najpierw firma rozstrzyga kwestie podatkowe i operacyjne, a dopiero potem nadaje uprawnienia, ustawia obieg akceptacji i integruje system finansowo-księgowy.

Gdzie przedsiębiorcy popełniają najczęstsze błędy

Pierwszy błąd to utożsamianie rejestracji VAT z automatycznym istnieniem SMPD. To nie to samo. Drugi polega na patrzeniu wyłącznie na dokumenty korporacyjne, bez analizy tego, jak firma naprawdę działa w Polsce. Trzeci to ocena dokonywana raz i pozostawiona bez aktualizacji, mimo że model biznesowy się zmienia. Firma może zacząć od sporadycznych działań w Polsce, a po kilku miesiącach mieć tu już stałe wsparcie operacyjne, magazynowe lub usługowe o większym znaczeniu dla sprzedaży.

Czwarty błąd ma charakter wdrożeniowy. Przedsiębiorca koncentruje się na integracji z KSeF, a pomija instrukcje dla pracowników i kontrahentów. W efekcie wystawienie faktury technicznie jest możliwe, ale w organizacji nie ma pewności, kto odpowiada za dane, moment wystawienia i kontrolę zgodności z przyjętym modelem. Przy działalności zagranicznej taki brak spójności szybko prowadzi do rozbieżności między działem sprzedaży, księgowością i centralą.

Przykład praktyczny: usługi i logistyka w jednej grupie

Wyobraźmy sobie spółkę z innego państwa UE, która sprzedaje usługi polskim klientom i jest zarejestrowana do VAT w Polsce. Negocjacje handlowe prowadzi centrala, ale realizację zleceń w dużej części koordynuje zespół działający w Polsce. Dodatkowo grupa korzysta stale z krajowego zaplecza logistycznego i administracyjnego. W takiej sytuacji nie wystarczy powiedzieć, że faktury „wystawia zagranica”. Najpierw trzeba sprawdzić, czy zakres i trwałość polskiej aktywności nie wpływają na ocenę SMPD dla potrzeb fakturowania w KSeF.

Inny przykład to firma, która ma polski numer VAT wyłącznie dlatego, że wykonuje tu ograniczone transakcje, natomiast całe zaplecze decyzyjne i operacyjne pozostaje poza Polską. Jeżeli krajowa obecność ma marginalny charakter, proces fakturowania może wyglądać inaczej niż w firmie z realnym, stałym zapleczem operacyjnym w kraju. Właśnie dlatego objaśnienia MF są istotne nie tylko dla doradców podatkowych, ale także dla osób odpowiadających za finanse i wdrożenie KSeF.

Co warto zrobić teraz

Na dziś obowiązującym, urzędowym punktem odniesienia są objaśnienia podatkowe MF z 28 stycznia 2026 r. Jeżeli zagraniczny podatnik prowadzi w Polsce aktywność gospodarczą i rozlicza tu VAT, powinien przejrzeć swoje procesy pod kątem SMPD właśnie z perspektywy wystawiania faktur w KSeF. Najważniejsze jest ustalenie rzeczywistego modelu działania, udokumentowanie tej oceny i dopasowanie do niej procedury fakturowania. Taka kolejność zmniejsza ryzyko, że firma wdroży poprawny technicznie proces, który będzie oparty na błędnych założeniach podatkowych.

Tagi: ksef, smpd, stałe miejsce prowadzenia działalności, zagraniczny podatnik, vat w polsce, faktury w ksef, objaśnienia mf 2026